

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de ordin comun al Ministrului Sănătății, directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și directorului general al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale „Cu privire la aprobarea Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025-2028”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul ordinului comun al Ministrului Sănătății, directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și directorului general al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale „Cu privire la aprobarea Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025-2028” a fost elaborat de către Ministerul Sănătății, de comun cu Compania Națională de Asigurări în Medicină și Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, cu participarea reprezentanților entităților din sistemul sănătății așa ca: Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate și Agenția Națională pentru Sănătate Publică.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Planul sectorial anticorupție al este elaborat în temeiul prevederilor Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 442/2023, care stabilește sarcini specifice pentru ministere în vederea consolidării integrității și prevenirii corupției. Totodată, elaborarea prezentului proiect este prevăzută și de Planul de acțiuni a Ministerului Sănătății anul 2025 și de asemenea se regăsește în obiectivele Strategiei Naționale de Sănătate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În ultimii ani, sistemul de sănătate din Moldova s-a confruntat cu corupție endemică — de la mită individuală, fraude în achiziții publice, favorizarea ilegală a unor persoane și lipsa unei aplicări eficiente a legii, afectând accesul echitabil și calitatea îngrijirilor medicale. Deși au fost adoptate măsuri legislative și instituționale, precum: Hotărârea Parlamentului nr. 56/2017 privind aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023, ulterior Hotărârea Parlamentului nr 442/2023 privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028 și Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2022-2023, Ordinul comun al MS/CNAM/AMDM nr. 677/157-A/Rg04-000168) și multe campanii de informare, implementarea lor a fost lentă. Astfel, un nou plan sectorial anticorupție în sistemul sănătății este indispensabil pentru consolidarea încrederii publice, prevenirea și combaterea practicilor ilicite care afectează accesul echitabil la servicii medicale, optimizarea utilizării resurselor publice și garantarea unui cadru de integritate profesională, în care calitatea actului medical și interesul pacientului primează asupra oricăror influențe neetice sau abuzive.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi Principalele prevederi ale proiectului „Plan sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025–2028” vizează patru direcții strategice majore:

1. **Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate** – includ măsuri privind angajarea pe criterii de merit și integritate profesională, respectarea regimului de incompatibilități, declararea averii și intereselor, evitarea conflictelor de interese, gestionarea cadourilor, accesul la informație, transparența decizională și gestionarea responsabilă a patrimoniului public.
2. **Eficientizarea prevenirii și combaterii corupției** – prin îmbunătățirea cadrului juridic (ex. criterii medicale transparente pentru tratamente costisitoare, transparența listelor de medicamente compensate), monitorizarea fluxurilor financiare, managementul riscurilor de corupție, reducerea riscului de influențe neetice în autorizarea medicamentelor, informarea pacienților din listele de așteptare și transparența în parteneriate public–private și asistența externă.
3. **Integritate în achizițiile publice** – creșterea transparenței și trasabilității în achiziții, limitarea contactului direct neautorizat cu ofertanții, publicarea planurilor și rapoartelor de achiziții, crearea unei linii interne de raportare a neregulilor, clarificarea responsabilităților între instituții și publicarea situației contractelor.
4. **Cultivarea intoleranței față de corupție și implicarea cetățenilor** – prin reguli clare de denunțare a influențelor necorespunzătoare, protecția avertizorilor de integritate, aplicarea Codului deontologic al lucrătorului medical, campanii de informare a populației, monitorizarea feedback-ului pacienților și dezvoltarea platformelor online pentru transparență și acces la informații.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Elaborarea Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025–2028, a fost precedat de o evaluare a mai multe opțiuni alternative, însă acestea nu au fost reținute din următoarele motive:

1. **Menținerea cadrului existent fără ajustări majore** – respinsă deoarece evaluările interne și externe au evidențiat persistența unor riscuri semnificative de corupție și lipsa unor mecanisme eficiente de monitorizare și control.
2. **Implementarea punctuală a măsurilor de integritate, fără abordare unitară sectorială** – respinsă întrucât ar fi generat soluții fragmentare, cu impact redus și fără coerență între instituții, ceea ce nu ar asigura o schimbare sistemică.
3. **Preluarea integrală a modelelor din alte sectoare sau din alte state** – respinsă deoarece contextul juridic, instituțional și socio-economic al Republicii Moldova necesită adaptarea măsurilor la realitățile și vulnerabilitățile specifice sectorului sănătății.

Astfel, a fost aleasă opțiunea elaborării unui **plan sectorial integrat, multianual, cu acțiuni concrete, termene și indicatori de monitorizare**, care să permită o implementare coordonată, evaluarea periodică a progreselor și adaptarea măsurilor în funcție de rezultate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025–2028 va genera un impact semnificativ și preponderent pozitiv asupra sectorului public, prin:

- **Creșterea integrității instituționale** – aplicarea standardelor unitare de integritate și etică profesională va reduce riscurile de corupție și va consolida reputația instituțiilor medicale publice.
- **Îmbunătățirea transparenței administrative** – publicarea sistematică a informațiilor privind deciziile, achizițiile publice, utilizarea fondurilor externe și patrimoniul public va facilita controlul public și responsabilizarea autorităților.

- **Eficiențizarea proceselor interne** – implementarea managementului riscurilor de corupție, clarificarea procedurilor de achiziții și delimitarea responsabilităților între instituții vor contribui la reducerea timpilor de procesare și a blocajelor administrative.
- **Creșterea capacității de monitorizare și control** – introducerea unor indicatori clari de performanță și a mecanismelor de raportare periodică va permite evaluarea obiectivă a progreselor și adoptarea de măsuri corective.
- **Optimizarea utilizării resurselor publice** – prevenirea fraudelor și a gestionării ineficiente va conduce la economii bugetare și la o direcționare mai eficientă a fondurilor către nevoile reale ale pacienților.
- **Întărirea colaborării interinstituționale** – planul presupune acțiuni coordonate între Ministerul Sănătății, CNAM, AMDM, ANSP, CAPCS și alte entități publice, ceea ce va spori coerența politicilor anticorupție în sector.

Pe termen lung, aplicarea consecventă a măsurilor propuse va conduce la **creșterea încrederii cetățenilor în sistemul public de sănătate**, consolidând astfel legitimitatea și eficiența acestuia.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea acestui plan de acțiuni nu necesită surse financiare suplimentare de la bugetul de stat. Cheltuielile vor fi suportate din contul instituțiilor în limita mijloacelor financiare alocate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea Planului sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2025–2028 va avea un impact semnificativ asupra sectorului privat implicat în furnizarea de servicii și produse medicale, prin:

- **Creșterea transparenței și predictibilității în relația cu autoritățile** – publicarea criteriilor de eligibilitate, a procedurilor de achiziții și a rezultatelor evaluărilor va permite agenților economici să participe în condiții de concurență loială și cu un risc redus de practici preferențiale.
- **Reducerea oportunităților de corupție** – limitarea contactului direct neautorizat între ofertanți și autoritățile contractante și utilizarea exclusivă a platformelor electronice oficiale vor diminua riscul de influențe necorespunzătoare.
- **Îmbunătățirea accesului la informații comerciale relevante** – publicarea listelor prestatorilor contractați, a parteneriatelor public–private și a criteriilor de atribuire a contractelor va oferi mediului de afaceri o imagine clară asupra oportunităților existente.
- **Creșterea concurenței și a calității serviciilor** – un mediu de achiziții publice transparent și bazat pe criterii obiective va stimula companiile să își îmbunătățească oferta, calitatea produselor și serviciilor, precum și eficiența operațională.
- **Consolidarea încrederii investitorilor și partenerilor** – prin reducerea riscului reputațional asociat colaborării cu sectorul public, companiile vor beneficia de o imagine mai bună și de parteneriate mai stabile.
- **Acces facilitat la mecanismele de contestare și feedback** – regulile clare privind raportarea neregulilor și mecanismele de soluționare a disputelor vor spori protecția juridică a operatorilor economici.

Pe termen lung, aplicarea măsurilor prevăzute va contribui la **dezvoltarea unui mediu de afaceri echitabil, competitiv și responsabil**, favorabil investițiilor în domeniul medical și farmaceutic.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal- nu se aplică

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen –această măsură vine să protejeze drepturile pacienților, indiferent de genul lor.
4.5. Impactul asupra mediului - nu se aplică
4.6. Alte impacturi și informații relevante
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu se aplică.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul de inițiere, precum și proiectul ordinului a fost plasat pe: www.particip.gov.md și poate fi accesat la următoarea adresă: https://particip.gov.md/ro/document/stages/ministerul-sanatatii-prezinta-spre-consultari-publice-proiectul-de-ordin-cu-privire-la- aprobarea-planului-sectorial-de-actiuni-anticoruptie-in-domeniul-sanatatii-si-asigurarii-obligatorii-de-asistenta-medicala-pentru-anii-2025-2028/14437
7. Concluziile expertizelor
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul Plan sectorial de acțiuni anticorupție reprezintă un act normativ de implementare a prevederilor Hotărârii Parlamentului nr. 442/2023 privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia. Prin aprobarea sa, Planul devine un document strategic sectorial, parte integrantă a cadrului normativ existent, ce va înlocui Planul sectorial de acțiuni anticorupție în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii 2022–2023. Actul va fi încorporat în sistemul normativ prin aprobarea unui ordin comun al Ministrului Sănătății, directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și directorului general al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, asigurând astfel aplicabilitatea și monitorizarea sa la nivelul tuturor entităților responsabile din sistemul sănătății.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea proiectului va fi asigurată prin realizarea următoarelor măsuri: 1. Informarea tuturor entităților responsabile de implementarea acestuia; 2. Realizarea măsurilor din planul de acțiuni, inclusiv prin elaborarea actelor normative menționate, etc.

Ministru

Ala NEMERENCO